

„VAJDASÁGI AGGODALMAK“

Irtá: Kek Zsigmond

Egyes vajdaságiak véleményében mostanában olyan szemlélet üti föl a fejét, amelyben a jóakartú, de tudatlan emberek tájékozatlansága mögött a reakció tudatos aknamunkáját figyelhetjük meg. A buzabeszolgáltatással kapcsolatosan igen gyakran fölvetődik az a kérdés, hogy mit is kap a Vajdaság ezért a buzáért cserében, mennyi szemet, fát s egyéb üzem és nyersanyagot kap az ország többi vidékeitől. A földreformmal kapcsolatban gyakran megnyilatkoznak az az aggodalom, hogy a telepések miatt nem marad elég föld a vajdasági földigénylőknek. A nyersanyag-elosztással, sőt a közellátással kapcsolatban is gyakran nyomára jöhetünk ilyen »vajdasági aggodalmaknak«. Ezeket az aggodalmaskodó kérdéseket pedig legtöbbször már tagadólag teszük föl: nem kap ellenértéket, nem jut elég föld, nem látják el a Vajdaságot. A fölsoport kérdésekben és a mögötte megnyilatkozó szemléletben a reakciónak egy nagyon, alattomos és veszélyes fegyverét látjuk s így jó ha szembenézünk ezekkel a »vajdasági aggodalmakkal« és ha egy kicsit tisztázzuk Vajdaságnak új népközösségünkhöz és államegységünkhöz való kapcsolatait.

Most tehát nem a fenti kérdéseket akarjuk közvetlenül megvizsgálni és ezekre megfelelni hanem a kérdésekben megnyilvánuló szemléletet akarjuk leleplezni. Mi a közös és jellemző ezekben az »aggodalmakban?« A vajdasági szemszög, a különérdek, a partikularizmus. Ezzel a ferde vajdasági szemszöggel szeretnénk egy kicsit foglalkozni, megvizsgálni, mi a gyökere, kiindulópontja és hová vezetnek, mire akarnak kilukadni a vajdasági aggodalmaskodók.

Vajdasági szemmel nézni a földreformot, vajdasági érdekekkel mérni a telepítést, vajdasági szempontból tekinteni az ország ellátását, nemcsak félreismerést jelent a népfőlszabadító harc céljának és örökségeinek, hanem egyenes veszélyeztetését. Ebből a kurta szemszögből tekintve torz fogalmunk lesz nemcsak a földreformról, telepítésről és ellátásról, hanem mindenről, ami ma hazánkban történik. A legelső dolog, amivel mindenkinek tisztában kell lennie, az hogy a földreform nem vajdasági, hanem jugoszláv földreform. Ezt elvben persze mindenki tudja és elfogadja, de gyakorlatban sokan voniák le ennek következményeit. Gyakorlati következménye ennek tudniillik az, hogy nem a vajdasági földtelenek földhözjuttatásáról, hanem Jugoszlávia minden népének földhözjuttatásáról van szó. Ugyanúgy, ahogy például a bányák és bizonyos nagyiparok nacionalizálása nem a szerb vagy horvát, hanem Jugoszlávia minden népének tulajdonává teszi azokat. Provinciálisan és részlegesen oldani meg népeink évszázados törekvéseit, árulást és kijátszást jelent a dolgozó néppel szemben. Ahogy az oszthatatlan Jugoszláviáért emeltek fegyvert népeik, úgy a földreform is egész Jugoszlávia földtelenjeinek honfoglalása. A népfőlszabadító harc hőseit és áldozatait nem partikuláris érdekek vezették, nem különérdekek egyesítették őket, csak közös cél és egység tudta győzelemre vezetni fegyvereinket. Aki pedig ebből a haroból visszatérték, nem húnyják be egyik szemüket és nem szűkítik meg szemszögeiket csak szűkebb hazájuk érdekeire. Aki a népek nagy főlszabadító háborújában résztvett, annak kinyíltak szemei az egész világot mozgató nagy demokratikus célokra és tudja, hogy ha ma elvesztené szemelőt ezt az általános szemléletet, akkor kicsúszna kezéből ennek a szemléletnek és harcnak minden vívmánya. A népek szabadságának nevében megvívott harc iránya, és belső törvényei olyan vonalat képviselnek, amelyet büntetlenül nem lehet elhagyni a harc után sem. Az új Jugoszlávia nevében megvívott harc eredményeit és örökségeit tehát csak az egész ország mértékével lehet mérni és nem vajdasági mértékkel.

A földreform, a nacionalizálás és a népfőlszabadító harc minden egyéb eredménye éppen olyan oszthatatlannal jugoszláv, mint volt maga a harc. Csak országos viszonylatban érthető, csak úgy hajtható végre. Mi országos szempont-

ből nézzük azt a kérdést is, hogy nem jut mindenkinek föld. A vajdasági aggodalmaskodóknak Vajdaság földtelenjeiért fáj a szívük (később azt is meglátjuk mit takar ez a fájdalom) és ezzel egyszerűen kitudják Jugoszlávia több földtelenjét ebből a kérdésből. Pedig a földreform a jugoszláv földmunkásság kérdése, itt Jugoszlávia földtelenjeinek honfoglalásáról van szó s nihelyt más szempontból, nacionaliszból; szerbből, magyarból, vagy területi szempontból: Vajdaság, Szerbia, vagy Horvátország szempontjából nézzük, levesszük arról az alapról, amely kivívta és biztosítja a dolgozó népek ezt a vívmányát. Akj ma különérdekeket hangoztat, diametrális ellentétben áll a népfőszabadító harccal és a harcban kivívott jogokat ellene akarja fölhasználni.

A vajdasági aggodalmak a régi népellenes uralknag hagyatéka. Évtizedekre nyúlik vissza a gyökere, arra az időre, amikor Vajdaság zsírjából Bécsset, Budapestet, Beográdot építették, amikor a vajdasági buza a fővárosok tőzsdéseit hízaltta, és munkásainkat, gyárainkat, parasztjainkat és mezőgazdaságunkat a fővárosi finánc-tőke zsarolta. Vajdaság akkor egyképen küzdött akár a k. und k. akár a szentistváni, akár a nagyszerb centralizmus kizsákmányolása ellen. A régi Jugoszlávia nagyszerb hegemoniája, a beográdi csarsija rablótökéje, az elnyomó monarchikus centralizáló ellen fejlődött ki a vajdasági ellenállás. De ugyanakkor, nemcsak Vajdaságban, hanem Jugoszlávia minden népe részéről s köztük a szerb nép részéről is megindult a harc a monarchiában testetöltő nagyszerb törekvések ellen. Akkor Vajdaság jogaért, érdekeiért síkraszállni demokráciát jelentett, az elnyomó hatalom gyöngítését. Akkor a jugoszlávnak nevezett nagyszerb államegység erősítése népellenes volt, aki akkor centralizmust hirdetett, aki Bécs, Budapest, Beograd mellé állt, népének árulója, az elnyomó bérence volt. Frontális támadást nem is tartott volna ki a nagyszerb klikk s ezért igyekezett az autonómikus törekvéseket, a népi szabadságmozgalmakat egymás ellen k játszani, a szerbet a horvátok, a magyart mindakettő ellen fölhasználni, a vajdaság val lepak-tátni, a szerbiait vajdasági konccal lekenyerezni.

Ennek az elmúlt és soha visszanevető harcnak gyakorlata sokakban mint tehetetlenségi törvény továbbél és ma is megromtia szemléletüket. Ma ezt minden jóhiszemű emberből tudatosító munkával ki kell nevelnünk. De egyúttal kiméretlen harcot kell indítanunk azok ellen, akik ezt a személet tudatosan és romboló céllal fölhasználják és terjesztik. Tudnunk kell, hogy akik annak idején a legkövetkezetesebben centralisták voltak, a beográdi finánc-tőke és a szerb hegemonia fizetett bérencei és hű szolgálai, ma ugyanazok következetesen partikularisták. Ma nem elég nekik a vajdasági autonómia, ma federatív egységet követelnének. Ezek állítják, hogy Vajdaság ma is fejlődtehen, ezek beszének arról, hogy a vajdaságiagnak a telepesei miatt nem jut elég föld. Ezek ráncolják homlokukat és aggodalmaskodnak minden népi törvény alkalmazásakor. Most vajdasági szemüveget tesznek föl és »védik a vajdasági érdekeket«, »féltik Vajdaságot.« Akkor nem jutott eszükbe Vajdaság érdeke, amikor Vajdaságot lét-érdekeiben támadta a centralisztikus nagyszerb hegemonia, vagy amikor a fasisz-mus szipolyozta véréit és búzáját. Akkor kis koccokért árulták Vajdaság érdekeit: búzáját, szabadságjogait, autonómiáját.

Ma is kibújik a »vajdasági érdekek« zsákjából a szög: reakciós, népellenes érdekek, kulákok »földszeretete«, magyar, horvát vagy szerb sovinizmus és revizió. Mert nemcsak a magyar, de a horvát és szerb nagygazdákra is most jött rá a »vajdasági aggodalom«. Akadna nem egy horvát nagygazda is, hogy a magyar kulákról ne is beszéljünk, aki szívesen önrendelkezne Magyarország javára, mert ott »nagyobb a maximum.« Jól tudják ezek a »vajdasági érdekeltek«, hogy Vajdaság olyan fejlődés előtt áll, amelyre sohasem volt lehetősége edd g. de ezek a lehetőségek most a dolgozó népei, Piszkos érdekeiket most »vajdasági érdekek« címen hozták forgalomba s így támadják az államegységet, mert ez az államegység és ez az államberendezés a dolgozók egysége és a dolgozók állama. Jobb volt nekik az a régi jugoszláv államegység, amikor a nagyszerb, nagyhorvát és vadmagyar, minden nacionalizmusuk mellett is, megtalálták közös számításukat a népellenes rendszerben. A mai államegységből nem lehet megélni, Beograd ma nem tart bérenceket. És mivel ma nem bátor-ságos és célravezető egyenesen a rendszer ellen beszélni, a földreformot földes-úri, kuláki szemmel ítélni és ellene izgatni, megpróbálják hát vajdasági érde-kekkel, nacionalista jelszavakkal kikezdeni.

A dolgozó nép azonban tudja, hogy aki az új Jugoszlávia egységét támadja, ha csak ilyen finem »aggodalmaikkal« is, az Jugoszláv a szabadságát és függetlenségét, és ezzel a mi végre elnyert szabadságunkat is veszélyezteti. Bécs, Budapest, Beograd gyarmata után most először éli Vajdaság is a szabad fejlődés életét. Ma az államegység azt jelenti, hogy Vajdaság többé nem hatámas macskák egere. Ma a búza nem Beogradba jut, nem beográdi tőzsdések zsebet töm, hanem azt a harcos és dolgozó népet táplálja, amely kivívta Vajdaság szabadságát és s építi közös hazánk jövőjét. Ma az államegység a népi szabadságjogok védelme s ezért a dolgozó nép nem szűk vajdasági szempontokból nézi a dolgokat, hanem azonosítja Vajdaság ügyét Jugoszlávia ügyével, amellyel együtt áll vagy esik. Ma, amikor Vajdaság az asztalnál ül s többé nem beográdi urak zsámbolya, nem vajdasági szemszöghői nézünk Jugoszláv árá, hanem jugoszláv szemszöghői nézzük Vajdaságot is. Nem kicsinyes szűk érdekekkel, hanem a demokrácia egyetemes érdekeivel mérjük a dolgokat. Az államegység egyetlen garanciája a mi érdekeinknek is. És ezért ahol a reakció »vajdasági aggodalmai« jön elő, ott mi a népközösség erősödését, a dolgozó nép honfoglalását, a dolgozók társadalmának megszilárdulását látjuk.

Ma Beograd a népi szabadság legfőbb védelmezője. Azzal a Beograddal szemben, amely zsarolta Vajdaságot és Jugoszlávia minden népét, beleértve a szerb népet s, nem lehetett más álláspontja becstelen embernek, mint a lezélésebb harc a népeleenes »egységesítő« erőszakkal szemben. Az iránt a Beograd iránt pedig, amely Jugoszlávia népeinek szabadságot, szuverén népköztársasági formát, Vajdaságnak pedig autonómiát nyújt, nem lehet más álláspontunk, mint a legteljesebb bizalom és az államegység szilárdítása. Tíz azt mondja: »Beograd mostantól kezdve igazán Jugoszláv főváros lesz, olyan város, amelyet szeretnek Jugoszlávia népei, olyan város, amelyért életüket adták Jugoszlávia valamennyi népeinek fiai. Beogradból fognak ragyogni és sugározni azok az eszmék, melyek nagyon nehéz napokon át vezettek — az egység és testvériség, a nagy és boldog Jugoszlávia eszméi.«

S itt ki kell térnünk a magyarság állásfoglalására s. A régi Jugoszlávia népeleenes uralmaival a loyaltitás néparulás volt. Akik akkor Beogradnak behódoltak, akik népünk fogadtalan prókátoraiaként a kormánypartokkal paktumot kötöttek: népünk ellenségei és népérdekeink árulóí voltak. Akkor nem lehetett Beograddal szemben más állásfoglalása a magyar demokratának, mint a regmerevebb ellenzékiesség, az ország demokratikus mozgalmaival és erőivel szövetségben éles harc a monarchia, hegemonia és centralizmus ellen. Ma, amikor a dolgozó magyar nép előtt a népfőszabadító harc vívmányakép és a demokratikus Jugoszláv népköztársaság alkotmánya alapján szabad fejlődés áll, nem lehet jóhiszemű magyarnak más állásfoglalása, mint a jugoszláv államegység erősítése, mert ezzel saját szabadságát erősíti. A begyökerezett ellenzékiességnek fői kell oldódnia abban a bizalomban, amit a dolgozó nép érez a dolgozók állama iránt. — Annak idején a fasizmus veszélyét félre smerve, a következményekkel nem számolva, a magyarság politikailag föl nem világosult része kapva kapott Jugoszlávia szétomlásán és rosszul felfogott szűk érdekekért fölládozta a demokrácia nagy távlatait. Nagy árat fizetett ezért az egész magyar nép. Ma, a vajdasági magyarságnak minden oka megvan arra, hogy erősítse és építse ennek az államnak egységét és függetlenségét minden magyar vagy vajdasági különérdek, minden magyar vagy vajdasági aggodalom nélkül, mert saját jövőjét és szabad fejlődését védi Jugoszlávia erejében és függetlenségében. Semmilyen ország nem biztosíthat és biztosít a magyar dolgozóknak olyan szabad népi fei" dést, mint Jugoszláv a.

Tudjuk, hogy nálunk is, ugyanazok a rétegek és egyesek, akik a régi Jugoszláviában behódoltak és osztottak a néparulás koncán, ma igyekeznek aláásni a dolgozó magyar nép bizalmát, széttépní a szerb és magyar dolgozó nép egységét a közös hazában. És akkor loyaltást h'rdető középosztály, a magyar földmunkás kárára privilegizált paritás védte kulákság, a korrupí nagyiparosok, dzsentri földbirtokosok behódolt szolgalelkű értelmiségiek, a megszállás alatt pedig az éjtőernyös rablókkal c'borálóok, a Vajdaságot kifosztó rendszer profítálóí, most egyszerre »féltik Vajdaság érdekeit«. Persze hogy féltik Vajdaság iparát a dolgozóktól, Vajdaság földjét a földmunkásoktól, sajnálják Vajdaság búzáját a harcosoktól — féltik saját piszkos népeleenes érdekeiket. Vajdaság

dolgozó népeinek érdekei az ország minden dolgozójának érdekei: népuralom, földreform, nacionalizálás, népek testvérisége.

A vajdasági dolgozó népben, szerbben, horvátban, magyarban egyaránt a »vajdasági aggodalmak« régen fölvetotta a hazánk dolgozó népevel való egység akarata és tökéletes bizalom Titó új Jugoszláviája iránt, amelynek egysége minden népének szabadságán nyugszik, Jugoszlávia szabad népej ezt az egységet, mint szabadságuk biztosítékát meg tudják és meg fogják őrizni, az egységbontókat pedig elporjálták. Mi ma nemcsak a vajdasági dolgokat nézzük egyetemes jugoszláv szempontból, hanem magát Jugoszláviát is európai és világszemzögből tekintjük, mert az új Jugoszlávia a demokrácia olyan fokát jelenti, amit az egyetemes demokrácia szempontjából is minden áron és minden erővel fenntartani és szilárdítani kell.

Hanga.

DOLGOZÓK

(Hanga András rajza)